

07 травня 2026 року визначено доповідачку за справою, якою були проаналізовані матеріали перевірки скарги та визнано їх достатніми для її розгляду Комітетом по суті.

Комітет за наслідками вивчення матеріалів перевірки, а також інформації, наданої доповідачем, дійшов висновку про наявність фактів порушення вимог з питань текстових запозичень без посилання на джерело (академічного плагіату) в дисертації кандидата економічних наук Гаврилюк Юлії Григорівни «Енергоефективність виробництва біопалива підприємствами».

У дисертації Гаврилюк Ю.Г. за допомогою програмного забезпечення виявлено відтворення без належних посилань на джерела запозичення фрагментів таких наукових праць іншого авторства:

1. Слободяник А. М. Функціонування та економічний розвиток підприємств з виробництва олійних культур та продуктів їх переробки. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності). Біла Церква, 2013. 234 с.

2. Сегеда С. А. Аграрно-продовольча продукція в товарній структурі зовнішньої торгівлі України. Економіка АПК. 2019. № 2. С. 73–83.

3. Скрипниченко В. А. Інноваційні перспективи виробництва біопалива в Україні // Науковий вісник НУБіП України. Серія «Економіка, аграрний менеджмент, бізнес». 2014. Т.200. С.291–298.

4. Товстуха І. О. Складники еколого-економічної ефективності отримання біопалива з біомаси // Проблеми системного підходу в економіці. 2017. Вип. 5 (61). С.166–171.

5. Зарубіжний досвід електро- та теплопостачання на основі впровадження екологоефективних біопаливних технологій. Київ. 10/2017. 123 с.

6. Кернасюк Юрій. Експортні можливості України // Агробізнес сьогодні. 2019. № 1/2. С. 12–15.

7. Прощаликіна А. М. Передумови становлення та розвитку біоекономіки // Ефективна економіка. № 12. 2016. <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5314>

8. IEA Bioenergy Annual Report 2009 // IEA BIOENERGY:EXCO:2010:01. 136 pp. <https://www.ieabioenergy.com/wpcontent/uploads/2013/10/IEA-Bioenergy-2009-Annual-Report.pdf>

За результатами аналізу в дисертації Гаврилюк Ю.Г. встановлена наявність відтворення без змін (або з незначними змінами), зокрема у перекладі з англійської мови, текстів наукових публікацій інших авторів без посилання на автора.

У тексті дисертації виявлено порушення вимог з питань текстових запозичень без посилання на джерело: понад 590 фрагментів тексту обсягом від одного речення до 30 сторінок поспіль є відтворенням (дослівним та/або з перефразуванням, перекладом з англійської мови) наукових текстів, ідей, розробок, наукових результатів і матеріалів 8 інших авторів без відповідних посилань на автора та/або на джерело.

При оцінці матеріалів перевірки Комітет керується пунктом 21 Порядку розгляду, згідно з яким будь-які документи чи свідчення про наявність або

відсутність у дисертації та/або наукових публікаціях, у яких висвітлені наукові результати дисертації, фактів академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації не є вирішальними, не мають наперед визначеного значення для Комітету і враховуються в сукупності з іншими документами та матеріалами при прийнятті рішень відповідно до цього Порядку.

Комітет бере до уваги, що відповідно до пункту 38 Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 р. № 1197, особа, якій за рішенням МОН (МОНмолодьспорту, ВАК) видано диплом доктора (кандидата) наук, може бути позбавлена відповідного ступеня у разі виявлення порушень вимог нормативно-правових актів з питань атестації наукових кадрів, чинних на момент прийняття рішення МОН (МОНмолодьспортом, ВАК) про видачу відповідного диплома або затвердження рішення ради про присудження ступеня доктора філософії.

Так, пунктом 14 Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567 (далі – Порядок 567), чинного на момент прийняття рішення МОН про видачу диплома кандидата економічних наук Гаврилюк Ю.Г., передбачено, що якщо у дисертації використано ідеї або розробки, що належать співавторам, разом з якими опубліковані наукові праці, здобувач повинен відзначити цей факт у дисертації та в авторефераті з обов'язковим зазначенням конкретного особистого внеску в такі праці або розробки. У разі виявлення текстових запозичень, використання ідей, наукових результатів і матеріалів інших авторів без посилання на джерело дисертація знімається з розгляду незалежно від стадії проходження без права її повторного захисту. Виявлення в дисертації, авторів якої вже видано диплом доктора чи кандидата наук, текстових запозичень без посилання на джерело є підставою для порушення клопотання про позбавлення його наукового ступеня.

Водночас, згідно з пунктом 41 Порядку 567, МОН може позбавити осіб, яким присуджено наукові ступені або присвоєно вчене звання старшого наукового співробітника, цих ступенів і звання на підставі рішень спеціалізованих вчених рад, де проводився захист дисертацій, або клопотань вчених (науково-технічних) рад, якими приймалося рішення щодо присвоєння вченого звання. Розгляд питання про обґрунтованість присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання, стосовно яких рішення прийняті понад десять років тому, органами атестації не проводиться, за винятком виявлення текстових запозичень, використання ідей, наукових результатів і матеріалів інших авторів без посилання на джерело.

Також пунктом 4.7 Положення про спеціалізовану вчену раду, затвердженого Наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України 14.09.2011 № 1059, чинного на момент прийняття рішення МОН про видачу відповідного диплома Гаврилюк Ю.Г., визначено, що якщо рада встановила, що здобувач використав ідеї та розробки, текстові запозичення, наукові результати та матеріали інших авторів без посилання на джерело, то рада знімає дисертацію з розгляду незалежно від стадії проходження без права її повторного захисту. А відповідно до пункту 1.9 цього Положення, у разі порушення радою вимог

нормативно-правових актів з питань присудження наукового ступеня доктора чи кандидата наук МОНмолодьспорт скасовує прийняте радою рішення і може вжити до неї заходи в межах своєї компетенції, у тому числі до зупинення діяльності цієї ради.

При цьому частиною четвертою статті 42 Закону України «Про освіту» встановлено, що порушенням академічної доброчесності вважається, зокрема, академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства.

Відтак наявність «текстових запозичень, використання ідей, наукових результатів і матеріалів інших авторів без посилання на джерело» в дисертації, які є підставою порушення клопотання про позбавлення особи наукового ступеня, узгоджується із визначенням академічного плагіату, закріпленого частиною четвертою статті 42 Закону України «Про освіту».

Відповідно до частини дев'ятої статті 19 Закону України «Про вищу освіту» Комітет з питань етики розглядає питання порушення академічної доброчесності і вносить відповідні подання до Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.

На підставі наведеного, відповідно до частини дев'ятої статті 19 Закону України «Про вищу освіту», частини четвертої статті 42 Закону України «Про освіту», частини сьомої статті 281 Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність», пунктів 38–41 Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 р. № 1197, пунктів 20–22 Порядку розгляду скарг/повідомлень щодо фактів академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації, затвердженого на засіданні Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти (протокол № 16 (45) від 24 жовтня 2023 року, зі змінами), з урахуванням пунктів 14 та 41 Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567, а також пунктів 1.9 та 4.7 Положення про спеціалізовану вчену раду, затвердженого Наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України 14.09.2011 № 1059 чинних на момент прийняття рішення МОН про видачу відповідного диплома Гаврилюк Ю.Г., Комітет

ВИРІШИВ: внести на розгляд Національного агентства подання про наявність у дисертації кандидата економічних наук Гаврилюк Юлії Григорівни «Енергоефективність виробництва біопалива підприємствами» фактів порушення вимог з питань текстових запозичень без посилання на джерело (академічного плагіату).

Голова Комітету

Артем АРТЮХОВ